

ოჯახში ქალთა მიმართ ეკონომიკური ძალადობა როგორც
სისხლისსამართლებრივი რეგულირების ობიექტი

გურანდა ქამაშიძე

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო
უნივერსიტეტის სამართლის სკოლის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის
მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად

სამაცნიერო ხელმძღვანელი: მიხეილ გაბუნია

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2026

განაცხადი

„ როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი. ვაცხადებ რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორებისადმი აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან/და დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად”

გურანდა ქამაშიძე 20.02.2026

სარჩევი

ანოტაცია	4
Annotation.....	6
შესავალი	7
თავი 1. ეკონომიკური ძალადობის თეორიულ-სამართლებრივი საფუძვლები.....	15
1.1. ეკონომიკური ძალადობის ცნება, სტრუქტურა და დიფერენციაცია ოჯახში ძალადობის სხვა ფორმებისაგან	15
1.2. ფინანსური დისბალანსი, ეკონომიკური კონტროლი და ქონებრივი ავტონომიის შეზღუდვა ოჯახურ ურთიერთობებში	18
1.3. საერთაშორისო და ეროვნული სამართლებრივი ჩარჩო ეკონომიკური ძალადობის კონტექსტში.....	21
თავი 2. ოჯახში ქალთა მიმართ ეკონომიკური ძალადობა როგორც სისხლისსამართლებრივი რეგულირების ობიექტი	26
2.1. ეკონომიკური ძალადობის სისხლისსამართლებრივი დაცვის წინაპირობები და კრიმინალიზაციის თეორიული საფუძვლები	26
2.2. ეკონომიკური ძალადობის ობიექტი, ობიექტური და სუბიექტური ნიშნები მოქმედი სისხლის სამართლის კანონმდებლობაში	30
2.3. დელიმიტაცია: ეკონომიკური ძალადობა, ქონებრივი დანაშაულები და ოჯახურ ურთიერთობებში სამოქალაქო-სამართლებრივი დავები	33
თავი 3. პრაქტიკული პრობლემები და რეგულირების განვითარების მიმართულებები	36
3.1. სასამართლო პრაქტიკის ანალიზი და მტკიცების სტანდარტები ეკონომიკური ძალადობის საქმეებში.....	36
3.2. ფინანსური დისბალანსის შეფასების კრიტერიუმები და დაზარალებული ქალის სამართლებრივი დაცვის მექანიზმები.....	40
3.3. სისხლისსამართლებრივი პოლიტიკის სრულყოფის მოდელი და ინტერდისციპლინური მიდგომის აუცილებლობა	44
დასკვნა და რეკომენდაციები.....	46
გამოყენებული ლიტერატურის ნუსხა.....	Error! Bookmark not defined.

ანოტაცია

წინამდებარე სამაგისტრო ნაშრომი ეძღვნება ოჯახში ქალთა მიმართ ეკონომიკური ძალადობის სისხლისსამართლებრივ რეგულირებას და მისი დოგმატიკური, ნორმატიული და პრაქტიკული პრობლემების ანალიზს. კვლევის მიზანია ეკონომიკური ძალადობის სამართლებრივი ბუნების განსაზღვრა, ფინანსური დისბალანსის შეფასების კრიტერიუმების ჩამოყალიბება და მოქმედი სისხლისსამართლებრივი მექანიზმების ეფექტიანობის შეფასება. ნაშრომში ეკონომიკური ძალადობა განიხილება როგორც დამოუკიდებელი სამართლებრივი ფენომენი, რომელიც სცილდება საკუთრების წინააღმდეგ მიმართულ ტრადიციულ დანაშაულთა ჩარჩოს და მოიცავს პირის ეკონომიკური ავტონომიისა და ღირსების სისტემურ შეზღუდვას.

კვლევის ფარგლებში განხორციელდა ეკონომიკური ძალადობის ცნების, სტრუქტურისა და დიფერენციაციის ანალიზი ოჯახში ძალადობის სხვა ფორმებისაგან. დადგენილია, რომ ფინანსური დისბალანსი თავისთავად არ წარმოშობს სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას, თუმცა მისი მიზანმიმართული გამოყენება ეკონომიკური კონტროლის ინსტრუმენტად ქმნის ძალადობრივ დამოკიდებულებას. ჩამოყალიბებულია ოთხკომპონენტური შეფასების მოდელი, რომელიც მოიცავს კონტროლის ხარისხს, დამოკიდებულების ხელოვნურ შენარჩუნებას, ქონებრივი ავტონომიის ფაქტობრივ შეზღუდვას და ზიანის ინტენსივობას. აღნიშნული კრიტერიუმები განსაზღვრავს, როდის გადადის ოჯახური ფინანსური უთანხმოება სისხლისსამართლებრივად რელევანტურ ქმედებაში.

ნაშრომში განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა ეკონომიკური ძალადობის დელიმიტაციას ქონებრივ დანაშაულებსა და სამოქალაქო-სამართლებრივ დავებთან მიმართებით. დასაბუთებულია, რომ დიფერენციაციის საფუძველს წარმოადგენს ქმედების მიზნობრივობა, სისტემურობა და ძალაუფლების ბალანსის დარღვევა. ასევე გაანალიზებულია სასამართლო პრაქტიკა და მტკიცების სტანდარტები, რაც ცხადყოფს, რომ ეკონომიკური ძალადობის საქმეებში აუცილებელია ფინანსური მტკიცებულებების კომპლექსური შეფასება და ირიბი მტკიცებულებების ლოგიკური ერთობლიობა.

კვლევა ეფუძნება ნორმატიულ-სამართლებრივ, შედარებით-სამართლებრივ და დოგმატიკურ მეთოდებს. გამოყენებულია ქართული კანონმდებლობა, საერთაშორისო სამართლებრივი აქტები, ევროკავშირის თანასწორობის დოქტრინა და სასამართლო პრაქტიკა. მიღებული შედეგები მიუთითებს, რომ მოქმედი რეგულირება საჭიროებს ნორმატიული განსაზღვრულობის გაძლიერებას და ფინანსური დისბალანსის შეფასების ერთგვაროვანი კრიტერიუმების ჩამოყალიბებას.

ნაშრომი წარმოადგენს ინტეგრირებულ ანალიზს, რომელიც აერთიანებს სისხლის სამართლის თეორიას, ადამიანის უფლებათა დაცვის კონცეფციასა და გენდერული თანასწორობის სამართლებრივ დოქტრინას. მისი თეორიული და პრაქტიკული მნიშვნელობა მდგომარეობს იმაში, რომ ჩამოყალიბებულია ეკონომიკური ძალადობის სამართლებრივი შეფასების მოდელი და წარმოდგენილია სისხლის სამართლებრივი პოლიტიკის სრულყოფის კონკრეტული მიმართულებები, რომლებიც ემსახურება დაზარალებული ქალის ეკონომიკური ავტონომიის ეფექტიან დაცვას.

Annotation

This master's thesis is devoted to the criminal regulation of economic violence against women in the family and the analysis of its dogmatic, normative and practical problems. The aim of the research is to determine the legal nature of economic violence, to establish criteria for assessing financial imbalance and to assess the effectiveness of existing criminal mechanisms. In the work, economic violence is considered as an independent legal phenomenon that goes beyond the framework of traditional crimes against property and includes a systematic restriction of a person's economic autonomy and dignity.

The study analyzed the concept, structure and differentiation of economic violence from other forms of domestic violence. It was established that financial imbalance in itself does not give rise to criminal liability, however, its deliberate use as an instrument of economic control creates a violent relationship. A four-component assessment model was developed, which includes the degree of control, artificial maintenance of the relationship, actual restriction of property autonomy and intensity of damage. These criteria determine when family financial disagreements turn into criminally relevant actions. The paper pays special attention to the delimitation of economic violence in relation to property crimes and civil-law disputes. It is substantiated that the basis for differentiation is the purposefulness of the action, its systematic nature and violation of the balance of power. The case law and standards of proof are also analyzed, which shows that in cases of economic violence, a complex assessment of financial evidence and a logical combination of circumstantial evidence are necessary. The research is based on normative-legal, comparative-legal and dogmatic methods. Georgian legislation, international legal acts, the EU equality doctrine and judicial practice are used. The results obtained indicate that the current regulation requires strengthening of normative certainty and the establishment of uniform criteria for assessing financial imbalances.

The paper is an integrated analysis that combines criminal law theory, the concept of human rights protection, and the legal doctrine of gender equality. Its theoretical and practical significance lies in the fact that it establishes a model for the legal assessment of economic violence and presents specific directions for improving criminal law policy, which serve to effectively protect the economic autonomy of the victimized woman.